

**SPECIALNO PEDAGOŠKA DEJAVNOST - *KOMUNIKACIJA*
ZA PRILAGOJENI IZOBRAŽEVALNI PROGRAM Z ENAKOVREDNIM
IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA SLEPE IN SLABOVIDNE**

Koncept specialno pedagoške dejavnosti Komunikacija sestavljajo trije deli: KOMUNIKACIJA, RAČUNALNIŠTVO in SOCIALNO UČENJE

KOMUNIKACIJA

AVTORJI BESEDILA KOMUNIKACIJA:

Ivo Gerbec

Stane Florjančič

Branka Terpin

Predmet Komunikacija je temeljnega pomena za vzgojo in izobraževanje slepih in slabovidnih, ker ublaži in odpravlja posledice senzorne motnje v smislu odpravljanja komunikacijske oviranosti . Osnovni cilj predmeta je v komunikacijskem smislu usposobiti vsakega slepega oz. slabovidnega otroka glede na njegove individualne zmožnosti, da se bo lahko vključeval v proces vzgoje in izobraževanja s komunikacijsko tehniko, ki mu je glede na stanje vida dostopna. Predmet se deli na pet področji, ki se dopolnjujejo in nadgrajujejo:

Razvijanje vida

Učenje branja in pisanje običajne grafične pisave.

Učenje tipkanja po desetprstnem sistemu.

Osnove računalništva.

Uporaba optičnih in elektronskih pripomočkov za slepe in slabovidne.

RAZVIJANJE VIDA

Opredelitev:

Področje razvijanja vida se bolj koncentrirano izvaja **v prvi triadi**, kasneje pa, če za posamezne učence to predvideva individualiziran program usposabljanja.

Manj ko otrok vidi, manj je motiviran za spontano opazovanje stvari okoli sebe. Takega otroka je potrebno toliko bolj vzpodbujati h gledanju in opazovanju. Slepí otroci z majhnim ostankom vida so vključeni k vajam po predhodnem preizkusu. S testom DAP ugotavljamo sposobnost uporabe preostalega vida z različnimi vizualnimi nalogami kot so: identifikacija predmetov, slik, simbolov

in pojmov, ki jih otrok pozna . Ugotovljene sposobnosti pri reševanju vizualnih nalog nam dajo informacijo o stopnji vizualnega razvoja posameznega učenca.

Splošni cilji razvijanja vida:

razvijajo sposobnost praktične uporabe preostalega vida,

usposablja se za zavestno opazovanje in odpravljajo pasivnost gledanja,

razvijajo in urijo orientacijo (določanje leve, desne, zgornje in spodnje strani na različnih delavnih površinah).

Krepijo občutek samozavesti in pozitivne samopodobe.

Razvijajo in urijo sposobnosti senzorične integracije (vidno - gibalne, vidno - slušne, slušno -gibalne, vidno -tipne, slušno -tipne, tipno -gibalne).

Operativni cilji za razvijanje vida

Po DAP testu, ki predstavlja temelj za razvijanje preostalega vida, so vaje v njem razdeljene v osem sekcij.

Zahtevnost nalog v sekcijah postopoma narašča.

Sekcija A: v tej sekciji so naloge s katerimi ugotovljamo reakcijo oči na svetlobni dražljaj, iskanje izvora svetlobe.

Sekcija B: pokaže, da otrok zavestno kontrolira usmerjanje pogleda in da že prepozna konkretne predmete in jih razvršča po velikosti obliki in barvi.

- Sekcija C: zajema naloge v katerih otrok predmete prepozna, pozna njihovo uporabnost ter z njimi ustrezno rokuje.
- Sekcija D: je namenjena ločevanju in prepoznavanju barv, oblik in detajlov predmetov ter njihovih slik. Vsebuje tudi naloge, ki stimulirajo koordinacijo oko – roka ter posnemanje opazovanega.

Sekcija E: ugotavlja sposobnost razlikovanja figure od osnove ter dojetanje perspektive .

Sekcija F: kaže raven sposobnosti za prepoznavanje in posnemanje abstraktnih oblik in simbolov.

Sekcija G: ugotavlja sposobnost, da otrok dojema odnose in povezave med slikami predmetov in simboli.

Sekcija H: nudi informacijo o tem, kako otrok identificira, dojema in reproducira posamezne simbole in njihove kombinacije.

Opazovalne naloge v prostoru:

Opazovanje oken, vrat (odprtih, zaprtih, zatemnjenih - rulete)

Opazovanje luči (prižgane, ugasnjene)

Seganje po predmetih in prijemanje

Gibanje med predmeti na različnih razdaljah od pol metra dalje.

Posnemanje naših gibov _ različne telesne vaje od 1,5 m dalje.

Opazovanje smeri avtomatičnega odpiranja vrat, pomičnih stopnic v javnih zgradbah.

Iskanje praznega sedeža v avtobusu ali drugem javnem prevoznem sredstvu.

- Opazovanje in uporaba svetlobnih signalov v dviгалu.
- Opazovanje svetlobnih efektov v zatemnjenem prostoru (igra svetlobe).

Opazovalne naloge na prostem

Opazovanje izrazito svetlečih se stvari : sonce, luna, zvezde, luči v temi, razsvetljena okna ponoči, semafor.

Prepoznavanje velikih mirujočih stvari: hiša, drevo, avto, človek.

Do kolikšne mere opisuje te predmete?

Ali opazi in obide nizke predmete, prepreke?

Razločevanje med cesto in pločnikom.

Opazovanje in v grobem razlikovanje prometnih sredstev v gibanju.

Opazovanje in prepoznavanje manjših stvari v gibanju: pes, maček, ptič.

Vizualno ugotavljanje stopnic na sprehajalni stezi.

Opazovanje žoge v zraku: s premerom 30 cm, s premerom 10 cm in lovljenje.

Vizualno razlikovanje med predmeti in mirujočimi osebami.

Opazovanje semaforja in drugih svetlobnih signalov podnevi.

Opazovanje prometnih znakov in napisov na ulici.

Specialnodidaktična priporočila za razvijanje vida

Učenca opazujemo kako uporablja svoj vid pri bližinskem in daljinskem delu, v vseh delih dneva in v različnih vremenskih pogojih (sončno, oblačno, megleno, deževno, v snegu) ter na različnih konfiguracijah terena. V naravnem okolju pridobiva učenec izkušnje pod različnimi vizualno opazovalnimi pogoji.

Ali opazuje predmete s tipom in gledanjem hkrati?

Ali uporablja vid šele potem, ko je stvar otipal?

Ali uporablja vid potem, ko smo mu stvar opisali?

Ali sklanja glavo, telo, ko opazuje bližnji ali oddaljen predmet?

Ali mežika, ko opazuje bližnji ali oddaljen predmet?

Ali opazuje z obema očesoma hkrati ali samo z enim?

Ali pokrije oko z roko?

Ali pri opazovanju obrača glavo ali opazuje samo s premikanjem oči v levo, desno, gor, dol?

Ga moti močna dnevna svetloba?

- Se med opazovanjem približa oknu, se obrne proti oknu, proč od okna, tako, da prihaja svetloba od leve?
- Ali opazi, da se predmet pomika proti njemu, proč od njega?

Opazujemo pa tudi, kako učenec usklajuje gledanje in opravilo:

- Je otrok sposoben spremljati svetlobo (lučka), ki se premika v vse smeri: levo, desno, gor, dol, diagonalno, krožno, proti njemu, stran od njega. Jo kaže z roko.

Ali prenaša pogled z bližnjega na oddaljen predmet?

Ali vzpostavi očesni stik - opazi izrat našega obraza?

Aki skuša prijeti premikajoči se predmet?

Ali je zanesljiv, ko skuša postaviti predmet na določeno mesto?

Je zanesljiv pri hoji po stopnicah?

Uporablja pri hranjenju tudi tip ali ne?

Zna loviti žogo?

Zna brcniti žogo brez ročnega nameščanja?

Ali barva pobarvanko?

Ali riše znane predmete?

Ali reže s škarjami po ravni črti?

Na osnovi opažanj o otrokovih vizualnih izkušnjah izdelamo strategijo pomoči na področju razvijanja otrokovega vida (individualiziran program).

Standardi znanja in ocenjevanje

Učenci, ki so vključeni v program razvijanja vida, so glede na očne bolezni in ostanke vida izrazito heterogena skupina.. Na osnovi inicialnega testiranja je potrebno za vsakega posameznika izdelati individualiziran program za razvijanje vida.

Vrednotenje uspešnosti izvajanja individualiziranega programa se izvaja v vsakem ocenjevalnem obdobju. Po potrebi se program dograjuje.

Didaktično rehabilitacijski pripomočki

DAP test (komplet)

Optični pripomočki: kontaktne leče, razna očala, različne lupe, ekrani. Povdarek na higieni vseh teh pripomočkov.

Svetila: izrazitejša sobna osvetlitev, namizne svetilke, razni svetlobni efekti..

Ustrezno pohištvo: mize z dvižno ploščo, stojala

Razen didaktičen material za razvijanje vida (barvne domine, nizanke, slikovne sestavljanke...)

Pripomočki za risanje in slikanje.

Ustrezne pobarvanke

Ustrezen slikovni material

Ustrezna namestitvev učenca glede na vir dnevne svetlobe. Po potrebi zatemnitev z ruletami in drugimi senčili (temna očala).

Medpredmetno povezovanje

Razvijanje vida je pri slepih učencih z ostanki vida temeljni interdisciplinarni princip, ki ga upoštevamo pri vsem šolskem in izvenšolskem delu

UČENJE BRANJA IN PISANJA OBIČAJNE GRAFIČNE PISAVE (LATINICE)

Opredelitev

Področje branja in pisanja latinice se bolj koncentrirano izvaja v prvi triadi, kasneje pa, če za posameznega učenca to predvideva individualiziran program usposabljanja:

Slepi učenci z ostanki vida imajo iz predšolskega obdobja zelo malo izkušenj iz predvaj za branje in pisanje grafične pisave. Zaradi različnih ostankov vida in drugih pogojev so individualne razlike med njimi velike. Te razlike upoštevamo na vseh stopnjah, zato je delo individualizirano. K pouku branja in pisanja latinice so vključeni slepi otroci z ostanki vida in popolnoma slepi učenci.

Splošni cilji področja

spoznavajo grafične črke v reliefni obliki, jih oblikujejo in pišejo na folijo, Heboldovo tablico na specialni papir za slepe in na običajni nebleščav papir.

učijo se branja z elektronskimi napravami,

usposablja se za kontakt z okoljem s pisanjem in branjem in s tem izboljšujejo samopotrditvev in samopodobo,

razvijajo sposobnost praktične uporabe preostalega vida,

učijo se zavestnega opazovanja in odpravljajo pasivnost gledanja

razvijajo in urijo orientacijo (določanje leve, desne, zgornje in spodnje strani na različnih delavnih površinah).

Krepijo občutek samozavesti in pozitivne samopodobe.

Razvijajo in urijo sposobnosti senzorične integracije (vidno - gibalne, vidno - slušne, slušno -gibalne, vidno -tipne, slušno -tipne, tipno -gibalne).

Razvijajo in urijo sposobnost poslušanja in razumevanja govora.

naučijo se podpisati,

Operativni cilji, vsebine

Predvaje za branje običajne grafične pisave. Opazovanje slikanic z eno kontrastno figuro na eni strani in podnapisom za figuro.

Opazovanje slikanic z več figurami in čim krajšimi podnapisi.

Predvaje za pisanje: pobarvanke z eno figuro in izrazito debelimi obrisi, pobarvanke z več figurami. Oblikovanje fine mase v drobnejši svalek. Obrisi enostavnih figur iz svalka. Nastavljanje barvnih žebličkov v vodoravni in navpični ter poševni smeri na poligalant plošči. Potezanje z roko po mizi, po zraku v različne smeri. Potezanje črt z debelim flomastrom v različne smeri.

Učitelj drži učenca za roko in potezata skupaj. Samostojne poteze učenca.

Spoznavanje reliefnih števil

Plastično oblikovanje in nastavljanje reliefnih števil.

Pisanje z roko učenca v roki učitelja. Pisanje števil na tablo, na brezčrtni papir. Slepí pišejo številke na folijo za pozitivno risanje.

Velike tiskane črke

Spoznavanje reliefnih velikih tiskanih črk

Plastično oblikovanje, potezanje brez pisala, s pisalom z roko v roki, samostojno pisanje na tablo, na brezčrtni papir, na Heboldovo tablico). Slepí pišejo na folijo za pozitivno risanje in pisanje ter na Heboldovo tablico.

Naučijo se uporabljati elektronsko povečalo.

Branje črk, besed in kratkih tekstov s pomočjo elektronskega povečala.

Spoznavanje malih tiskanih črk. Pisanje z roko v roki. Pri malih tiskanih črkah je povdarek na branju le teh.

Branje lastnega zapisa ter branje malih tiskanih črk, besed in stavkov s pomočjo elektronskega povečala.

Popolnoma slepi se spoznajo z optakonom. Uvajajo se v tehniko branja s pomočjo optakona. Spoznavajo male pisane črke. Oblikujejo jih iz plastelina. Povezujejo jih v besede. Pišejo jih z roko v roki. Samostojno pisanje pisanih črk, zlogov besed...
Spoznavanje velikih pisanih črk
Učenje pisanja podpisa.

Specialnodidaktična priporočila

Ker ima slep učenec z ostanki vida slabše razvito fiksacijo pogleda, ga navajamo, da pogled vsmeri v določeno točko. Pomembna je koordinacija oko-roka. Navajamo ga, da s pogledom sledi gibanju roke. Učencu dajemo krajša sprotna navodila in oporne točke, s pomočjo katerih se ob ptezanju črt in pisanju orientira. Zaradi različnih očesnih diagnoz, različnih ostankov vida, različne psihomotorike in različne grafomotorike, je delo individualizirano. Vsak učenec napreduje v svojem specifičnem tempu.

Okvirno spoznajo učenci prvega razreda številke in velike tiskane črke.
V drugem razredu spoznajo male tiskane in male pisane črke
V tretjem razredu utrjujejo male pisanke in spoznajo velike pisane črke. Učijo se podpisa.

Za branje uporabljamo slikanice z velikim tiskom in berila s povečanim tiskom. S pomočjo elektronskega povečala - ekrana berejo običajne otroške revije in druge slikanice.

Standardi znanja in ocenjevanje

Učenci, ki so vključeni v program: Učenje branja in pisanja običajne grafične pisave, so glede na očesne bolezni, ostrino vida, razvitost psihomotorike in grafomotorike zelo heterogena skupina. Za vsakega posameznika je potrebno izdelati individualiziran program usposabljanja. Učitelj postavi standarde znanja tako, da jih učenci ob ustreznem učnovzgojnem procesu lahko dosežejo. Ob osvojenih individualiziranih standardih znanja, učencem izrazi priznanje in s tem jim da spodbudo za nadaljnje sodelovanje. Vrednotenje uspešnosti izvajanja individualiziranega programa se izvaja v vsakem ocenjevalnem obdobju. Po potrebi se program dograjuje.

Didaktično rehabilitacijski pripomočki

Optični pripomočki: kontaktne leče, razna očala, različne lupe,. Povdarek na higieni vseh teh pripomočkov.

Svetila: izrazitejša sobna osvetlitev, namizne svetilke, razni svetlobni efekti..

Ustrezno pohištvo: mize z dvižno ploščo, stojala

Materiali za plastično oblikovanje običajnih grafičnih števil in črk.

Reliefni modeli števil in črk.

Pobarvanke z eno figuro, s par figurami in z izrazito debelimi obrisi.

Črkovne in besedne stavnice z reliefnimi simboli (črke, številke).

Ustrezna pisala (krede, voščenske, flomastri,...)

Tabla, namizne tablice, nebleščav papir, specialen papir za pisanje slepih.

Folija za pozitivno risanje in pisanje slepih.

Heboldove tablice, na katere pišejo slepi velike tiskanke.

Optakon, s katerim berejo slepi običajno grafično pisavo.

Elektronsko povečalo - TV ekran za branje slepih z ostanki vida.

Razne slikanice z izrazitimi figurami in malo podnapisi v v povečanem tisku.

Otroške revije

Medpredmetno povezovanje

V obdobju predvaj za učenje branja in pisanja običajne - grafične pisave , slepi učenci in slepi z ostanki vida razvijajo fino motoriko rok in prstov, izboljšujejo orientacijo na listu, knjigi in drugih učnih sredstvih. (levo, desno, zgoraj, spodaj, na začetku, na koncu,...)

Slepi učenci z ostanki vida delajo običajno pri pouku po kombinirani metodi. To pomeni, da spoznavanje s tipom kombinirajo tudi z uporabo preostalega vida: opazovanje predmetov, slik, skic, branje s pomočjo monitorja, geometrijsko načrtovanje. Če imajo dovolj preostalega vida (tri do štiri procenete) pridejo v poštev tudi krajši zapisi. Tako se znanje branja in pisanja koristno nadgrajuje pri vseh predmetih.

UČENJE TIPKANJA PO DESETPRSTNEM SISTEMU

Opredelitev

K učenju tipkanja so vključeni učenci **druge triade**. Prej ali kasneje pa se lahko vključijo tudi učenci, če zanje tako predvideva individualiziran program usposabljanje.

Znanje tipkanja je za slepe in slabovidne učence izjemnega pomena. Daje jim možnosti boljše komunikacije z okoljem, več možnosti pri poklicnem vsmerjanju in več možnosti za kasnejšo zaposlitev.

Splošni cilji

Učenci se seznanijo z uporabnostjo tipkovnice in z načinom delovanja.

Pridobivajo tehniko desetprstnega slepega tipkanja.

Urijo spretnost tipkanja s pisanjem po nareku, s prepisovanjem in z lastnim narekom.

Osvojijo osnovna pravila za oblikovanje tipkanega besedila.

Navajajo se na pazljivost, koncentracijo in redoljubnost, razvijajo ročne spretnosti ter utrjujejo znanje pravopisja in bogatijo besedni zaklad.

Pridobivajo znanja za uspešno komunikacijo.

Operativni cilji, vsebine

Glavni deli tipkovnice in delovanje. Uporabnost znanja tipkanja v življenju slepe in slabovidne osebe.

Osnovna lega prstov na tipkovnici. Pravilna drža pri tipkanju.

Prijemi malih in velikih črk slovenske abecede.

Angleška imena tipk tudi v slovenskem jeziku: Backspace - povratnica, Enter - potrditvena tipka, Shift - dvigovalka, Control - kontrolna tipka, Delete - brisanje, Insert - vstavljanje, Home - na začetek, End - na konec, PgUp - stran naprej, PgDn - stran nazaj

Mehanično urjenje tipkanja z vrstnimi vajami.

Pisanje besed in enostavnih stavkov ter ločili: pika, vejica.

Pisanje po nareku.

Povdarjanje besedila.

Pisanje naslovov v besedilu.

Moderna in klasična oblika oblikovanja besedila.

Prijemi tujih črk in pisanje angleškega besedila.

Pisanje ločil, arabskih in rimskih števil, merskih enot, računskih znakov in nekaterih kombiniranih znakov.

Utrjevanje tehnike tipkanja, pridobivanje natančnosti in hitrosti s pisanjem po nareku in s prepisovanjem.

Pisanje seznama, zapisnika in pisma.

Osnove oblikovanja dopisov: pisanje nekaterih enostavnejših dokumentov (življenjepis, opravičilo, vabilo, prošnja)

Specialnodidaktična priporočila

Učenci se navajajo na desetprstni sistem tipkanja tako, da s prsti hitro najdejo premik iz osnovnega položaja na tipkovnici na druge tipke. Zato morajo spominsko osvojiti celotno tipkovnico. Sprva vadijo v enotnem ritmu. Prehod na individualni ritem je postopen.

Učence je potrebno dosledno navajati na pravilno držo pri tipkanju. Opozorila učitelja glede tehnike tipkanja, drža telesa in rok, ritma pisanje ter čistosti vaj, morajo biti stalna, splošna in individualna. Ob preverjanju dela, sproti svetune.

Učitelj upošteva individualne motorične spretnosti in druge sposobnosti, zato jim prilagodi trajanje urjenja.

Učenci odlagajo svoje izdelke v mape. Navajajo se na urejenost in preglednost izdelkov.

Standardi znanja in ocenjevanje

Velika večina slepih in slabovidnih učencev osvoji v drugi triadi vse zastavljene operativne cilje tipkanja.

Hitrost tipkanja se preverja s triminutnimi hitrostnimi preizkusi. Preizkusi nam ne služijo za primerjanje učencev med seboj, ampak bolj za ugotavljanje napredka učenca v določenem časovnem obdobju.

Napredek učencev se ocenjuje opisno.

Didaktičnorehabilitacijski pripomočki

Pouk tipkanja se običajno izvaja v računalniški učilnici, ki mora biti opremljena z ustreznim pohištvo in računalniki za slepe.

Tipkovnica ima reliefno označene vse izhodiščne tipke.

Medpredmetno povezovanje

Ko se učenci naučijo tipkanja, jim je v določenem obsegu omogočeno delo z računalnikom pri vseh predmetih.

RAČUNALNIŠTVO

I. OPREDELITEV

Računalništvo je del koncepta specialno pedagoške dejavnosti Komunikacija, ki se izvaja v okviru prilagojenega programa osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne učence. Pri računalništvu si učenci ob neposrednem delu z računalnikom pridobivajo tiste temeljne spretnosti uporabe računalnika kot učnega in rehabilitacijskega pripomočka, ki so potrebne pri izobraževanju in v nadaljnjem življenju.

Na začetku izvajanja računalništva pridobijo učenci osnovna znanja računalniškega opismenjevanja, ki so potrebna za razumevanje in samostojno uporabo računalnika. V naslednjih letih se ta znanja spiralno nadgradijo, poglobijo in razširijo z uporabo osnovne programske opreme in računalniških omrežij. Ves čas izobraževanja je v ospredju aktivna vloga učencev in njihov osebni, strokovni in jezikovni razvoj.

Računalnik in z njim povezana informacijska tehnologija je za učence pomemben pripomoček v procesu urjenja osnovnih spretnosti potrebnih za uspešno ustno in pisno prejemanje in posredovanje informacij. Poleg pridobivanja spretnosti računalniškega opismenjevanja omogoča izpeljava predmeta učencem tudi različne zapise snovi in izdelavo estetskih izdelkov ter s tem kakovostnejše uresničevanje ciljev izobraževanja.

Pridobljeno znanje učencem omogoča emocionalno in socialno varnost, saj zaradi svojih težav ne bodo v vsakem trenutku izpostavljeni neuspehu. To vzbudi v njih večjo motivacijo za pridobivanje novih znanj, kar je za učence, ki so sicer doživljali učne neuspehe, izjemnega pomena.

Računalništvo kot predmet ima torej pomembno in nenadomestljivo vlogo pri kognitivnem in konativnem razvoju učencev.

Slepi in slabovidni učenci potrebujejo pri računalništvu prilagojeno programsko in strojno opremo za slepe in slabovidne.

II. SPLOŠNI CILJI

Predmet računalništvo je ciljno naravnano. Pri predmetu učenci:

- spoznavajo osnovne pojme računalništva, vlogo in pomen računalnika in z njim povezane običajne in prilagojene tehnologije v sodobni družbi,
- pridobivajo temeljna znanja, spretnosti in navade za učinkovito in uspešno uporabo sodobne računalniške tehnologije za zadovoljevanje svojih in družbenih potreb,
- razvijajo sistematičnost, samostojnost, ustvarjalnost in kreativnost pri delu z računalnikom,
- razvijajo komunikacijske zmožnosti in spretnosti,

- oblikujejo stališča do pridobljenih informacij in okrepijo merila za doživljanje in vrednotenje lepega,
- bogatijo svoj jezikovni zaklad in skrbijo za pravilno slovensko izražanje,
- razvijajo sposobnosti za učinkovito in estetsko oblikovanje informacij,
- pridobivajo in razvijajo sposobnost samostojnega reševanja problemov,
- pridobivajo spretnosti izobraževanja z računalniško tehnologijo,
- razvijajo sposobnost in odgovornost za sodelovanje v skupini ter si krepijo pozitivno samopodobo,
- pridobivajo temelj za nadaljnjo komunikacijo in izobraževanje z računalniško tehnologijo,
- razvijajo pravilen odnos do varovanja lastnine (avtorske pravice) in osebnosti (zaščita podatkov).

FUNKCIONALNI CILJI PREDMETA

Pri predmetu učenci:

pridobivajo spretnosti uporabe računalnika kot učila in orodja,
 razvijajo spretnosti v uporabi individualno prilagojene računalniške tehnologije,
 razvijajo in urijo fino motoriko ter koordinacijo roka – oko,
 razvijajo in urijo orientacijo (miška, tipkovnica, zaslon),
 razvijajo in urijo sposobnosti pozornosti in koncentracije,
 razvijajo in urijo vztrajnost, natančnost, odzivnost, hitrost,
 razvijajo in urijo sposobnost aktivnega samostojnega dela,
 razvijajo in urijo sposobnost vidnega in slušnega zaznavanja, pomnjenja, prepoznavanja, razlikovanja,
 razvijajo in urijo sposobnosti senzorične integracije (vidno–gibalne, vidno–slušne, slušno–gibalne, vidno–tipne, slušno–tipne, tipno-gibalne),
 razvijajo in urijo sprejemanje in sporočanje informacij,
 razvijajo in urijo sposobnost analize, sinteze, ustvarjalnega reševanja problemov,
 razvijajo in urijo socialne interakcije, sodelovalno učenje, medsebojno pomoč,
 spremljajo svoj napredek pri uporabi strojne in programske opreme,
 razvijajo ustvarjalnost, kreativnost, umetniško izražanje ter doživljanje in vrednotenje lepega,
 uporabljati računalnik kot sredstvo za uspešno komunikacijo z okoljem,
 pridobijo osnovno znanje za samostojno delo z računalnikom in njegovo uporabo pri učenju.

III. OPERATIVNI CILJI

Operativni cilji predmeta so razporejeni v tri sklope: osnove računalništva, programska oprema in računalniška omrežja.

Osnove računalništva

Operativni cilji	Učenci:	Po končanem izobraževanju učenci:
spoznavanje računalniške učilnice	<ul style="list-style-type: none">• se seznanijo z računalniško učilnico• spoznajo svoje delovno mesto• se seznanijo s pravili obnašanja v računalniški učilnici	<ul style="list-style-type: none">• poznajo elemente računalniške učilnice• se znajo ustrezno vesti in obnašati v računalniški učilnici
vklop in izklop računalnika	<ul style="list-style-type: none">• vklopijo in izklopijo računalnik• če zaradi posebnih potreb ne zmorejo samostojno vključiti in izključiti računalnik to naredi učitelj ali spremljevalec na prošnjo učenca	<ul style="list-style-type: none">• samostojno vklopijo in izklopijo računalnik oziroma znajo izraziti željo za njegov vklop oziroma izklop• razložijo, kaj se dogaja med zaganjanjem računalnika
uporaba smernih tipk oziroma opreme, ki ustreza funkciji smernih tipk	<ul style="list-style-type: none">• poljubno pritiskajo na smerne tipke in opazujejo učinke na zaslonu• po navodilu se s smernimi tipkami premikajo v določeno smer• znotraj izobraževalnega programa (npr. labirint) se, skladno z zahtevami programa, premikajo s smernimi tipkami	<ul style="list-style-type: none">• uporabljajo standardno ali individualno prilagojeno strojno in programsko opremo za izbiro smeri
uporaba miške oziroma opreme, ki ustreza funkciji miške	<ul style="list-style-type: none">• premikajo miško in opazujejo učinke na zaslonu• premaknejo miško na določen predmet na zaslonu in ga izberejo (klik)• znotraj izobraževalnega programa izbirajo predmete	<ul style="list-style-type: none">• s klasično ali prilagojeno miško pokažejo in izberejo določen predmet na zaslonu
uporaba določenih tipk tipkovnice ali druge strojne opreme, ki ustreza funkciji	<ul style="list-style-type: none">• po navodilih individualno uporabljajo določene tipke tipkovnice ali drugo	<ul style="list-style-type: none">• uporabljajo tipkovnico ali drugo strojno opremo, ki ustreza funkciji tipkovnice

tipkovnice	strojno opremo, ki ustreza funkciji tipkovnice	
zagon programa	<ul style="list-style-type: none"> • v slikovnem operacijskem sistemu zaženejo poljuben program • v slikovnem operacijskem sistemu zaženejo zahtevan program • s klikom tipk na okviru okna, ki je odprto na zaslonu, okno odprejo čez celoten zaslon, • z aktivnostmi v programu urijo pridobljene spretnosti, • s klikom tipk na okviru okna, ki je odprto na zaslonu, okno zaprejo in tako končajo delo v programu 	<ul style="list-style-type: none"> • odprejo določen program in ga zaprejo • po pravilnem zaporedju zaustavijo sistem in izključijo računalnik
spoznavanje strojne opreme računalnika	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo svoj računalnik, imenujejo njegove dele in razložijo njihovo funkcijo • pravilno uporabljajo posamezne enote (disketa, zgoščenska, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo dele svojega računalnika in razložijo njihovo funkcijo • ločijo vhodne enote, izhodne enote in osrednje enote računalnika • pravilno uporabljajo enote svojega računalnika
spoznavanje programske opreme računalnika	<ul style="list-style-type: none"> • ugotavljajo funkcijo strojne in programske opreme in razliko med njima • razpravljajo, zakaj nenehno kupujemo zmogljivejše računalnike 	<ul style="list-style-type: none"> • opredelijo naloge strojne opreme • opredelijo naloge programske opreme • razložijo razliko med strojno in programsko opremo • povežejo zahtevnost programske opreme z zmogljivostjo računalnika
spoznavanje datotečnega sistema računalnika	<ul style="list-style-type: none"> • zaženejo program Raziskovalec • ugotavljajo, kako je programska oprema razporejena na trdem disku (mape, datoteke) • ugotovijo, kako je sestavljeno ime datoteke (ime, pika podaljšek) • na trdem disku poiščejo določeno datoteko • z uporabo znaka * poiščejo datoteke določenih lastnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pojma datoteka in mapa • razložijo datotečni sistem računalnika • naštejejo pravila za ustrezno poimenovanja map in datotek • razložijo razliko med datoteko in programom • poiščejo določeno datoteko in datoteke določenih lastnosti

	<ul style="list-style-type: none"> • zaženejo program iz raziskovalca 	
spreminjanje datotečnega sistema	<ul style="list-style-type: none"> • ustvarijo novo mapo • v mapo prenesejo datoteke iz druge mape • datoteki spremenijo ime in ugotavljajo posledice • prepišejo, zbrisejo in vrnejo datoteko in ugotavljajo razlike in posledice 	<ul style="list-style-type: none"> • znajo ustvariti novo mapo • znajo prepisati, prenesti, zbrisati in vrniti datoteko oz. mapo • razložijo kdaj uporabimo posamezno opravilo in kakšne so posledice njegove izvedbe

Programska oprema

Operativni cilji	Učenci:	Po končanem izobraževanju učenci:
spoznavanje slikarskega programa	<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo ikono slikarskega programa in ga zaženejo • ugotovijo elemente programskega okna (meni, orodjarna, paleta ...) in jih pravilno imenujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • poznajo ime slikarskega programa na svojem računalniku • znajo zagnati slikarski program • poznajo elemente programskega okna in znajo razložiti njihovo funkcijo
uporaba slikarskega programa	<ul style="list-style-type: none"> • narišejo risbo na določeno temo • odprejo obstoječo sliko in jo spremenijo • uporabijo različna slikarska orodja in ugotavljajo načine njihove uporabe • risbo shranijo v ustrezno mapo in jo natisnejo • stisnejo zapis slike in primerjajo dolžino datotek 	<ul style="list-style-type: none"> • selektivno uporabljajo ustrezno orodje pri risanju in slikanju z računalnikom • slike ustrezno shranjujejo • razložijo uporabo različnih podaljškov datotek s slikami (bmp, jpg, gif)
spoznavanje urejevalnika besedil	<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo ikono urejevalnika besedil in ga zaženejo • ugotovijo elemente programskega okna (meni, ravnilo, statusna vrstica, drsnik ...) in jih pravilno imenujejo • ugotovijo razlike med oknom 	<ul style="list-style-type: none"> • poznajo ime urejevalnika besedil na svojem računalniku • znajo zagnati urejevalnik besedil • poznajo elemente programskega okna in znajo razložiti njihovo funkcijo • razložijo namen uporabe urejevalnika besedil

	slikarskega programa in urejevalnika besedil	
uporaba urejevalnika besedil	<ul style="list-style-type: none"> • napišejo kratek sestavek z uporabo velikih in malih znakov, števil in drugih znakov ter odstavka • uporabijo ukaz razveljavi • uporabijo črkovalnik • besedilo spremenijo s spreminjanjem znakov (brisanje, vrivanje, pisanje preko) • izberejo del besedila, ga zbršejo, prenesejo in prepíšejo na drugo mesto v sestavku 	<ul style="list-style-type: none"> • znajo napisati in spremeniti besedilo sestavka • ločijo pojma nova vrsta in nov odstavek • uporabljajo črkovalnik
urejanje besedila	<ul style="list-style-type: none"> • uredijo sestavek z osnovnim oblikovanjem znaka, odstavka in strani • shranijo sestavek v datoteke z različnimi podaljški (doc, txt, rtf, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pomen urejenega besedila in razlago podkrepijo s primeri • ločijo, kdaj oblikujejo znak, odstavek in stran • ustrezno oblikujejo sestavek in razložijo svoje odločitve • pri urejanju sestavka uporabljajo temeljna orodja urejevalnika • ustrezno oblikujejo sestavek in razložijo svoje odločitve • ovrednotijo svoj izdelek • razložijo uporabo različnih podaljškov datotek z besedilom (txt, doc, rtf, ...)
uporaba drugih programov	<ul style="list-style-type: none"> • zažene in uporablja druge programe, ki so na voljo v računalniški učilnici (npr. kalkulator, predvajalnik zgoščenk CD, telefonski imenik, slovarje, didaktično igro ipd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • ugotovijo, kateri program morajo zagnati za določeno opravilo • poiščejo ustrezen program in ga zaženejo
prenos podatkov iz enega programa v drug program	<ul style="list-style-type: none"> • sočasno zažene dva programa (npr. slikarski program in urejevalnik besedil) • v prvem programskem oknu izberejo del podatkov (npr. sliko) in jih prek odložišča prenesejo v drug program 	<ul style="list-style-type: none"> • znajo prenesti del podatkov (slike, besedila) iz enega programa v drug program • razložijo, kdaj in zakaj je potrebno prenašati podatke iz enega programa v drug program

Računalniška omrežja

Operativni cilji	Učenci:	Po končanem izobraževanju učenci:
spoznavanje komuniciranja	<ul style="list-style-type: none"> • ugotovijo namen komuniciranja in njegove elemente • iščejo različne oblike komuniciranja in ugotavljajo njihove lastnosti • ugotavljajo posledice preveč in premalo podatkov pri komuniciranju • ugotavljajo značilnosti učinkovitega in uspešnega komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo pomen in namen komuniciranja • naštejejo elemente komuniciranja in razložijo njihove funkcije • razložijo pojma učinkovito in kakovostno komuniciranje • opišejo različne načine komuniciranja in s primeri opredelijo elemente
spoznavanje računalniških omrežij	<ul style="list-style-type: none"> • naštevajo različna omrežja in ugotavljajo njihove lastnosti, značilnosti in funkcije • ugotavljajo potrebo po izmenjavi podatkov med računalniki • iščejo razlike med lokalnim in globalnim računalniškim omrežjem in naštevajo primere 	<ul style="list-style-type: none"> • opišejo različna omrežja in opredelijo njihovo funkcijo • razložijo razlike med lokalnim in globalnim omrežjem • razložijo izraza ISDN in ADSL
spoznavanje interneta	<ul style="list-style-type: none"> • ugotavljajo elemente interneta • ugotavljajo, kaj potrebujejo za dostop do omrežja internet • ugotavljajo storitve omrežja internet 	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo elemente interneta • naštejejo elemente, ki jih potrebujejo za dostop do omrežja internet, in razložijo njihovo funkcijo • naštejejo osnovne storitve omrežja internet in razložijo njihovo funkcijo
spoznavanje in uporaba elektronske pošte	<ul style="list-style-type: none"> • primerjajo klasično in elektronsko pošto in ugotavljajo razlike • pošljejo elektronsko sporočilo • preberejo elektronsko sporočilo in odgovorijo • pošljejo elektronsko sporočilo, ki mu je pripeta datoteka s sliko ali besedilom • preberejo elektronsko sporočilo in odprejo pripeto datoteko s sliko ali 	<ul style="list-style-type: none"> • pošljejo in preberejo elektronsko sporočilo • odgovorijo na elektronsko sporočilo • elektronskemu sporočilu pripnejo datoteko z besedilom ali sliko • odprejo datoteko, ki je pripeta elektronskemu sporočilu

	sporočilom.	
spoznavanje in uporaba svetovnega spleta	<ul style="list-style-type: none"> • zaženejo brskalnik • obišejo nekaj spletnih strani in razmišljajo o njihovi uporabnosti in koristnosti • zaženejo iskalnik in iščejo različne podatke po spletu • najdene ustrezne podatke prepisejo na svoj računalnik in vključijo v svoj sestavek • izdelajo svojo osebno spletno stran 	<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo ustrezne podatke in jih vključijo v svoj sestavek • izdelajo spletno stran
uporaba klepetalnice	<ul style="list-style-type: none"> • vključijo se v klepetalnico in aktivno komunicirajo v njej 	<ul style="list-style-type: none"> • razložijo uporabnost klepetalnice

IV. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pri izpeljavi računalništva naj učitelji izbirajo različne aktivne oblike in metode dela (delo v parih, sodelovalno učenje v skupinah, projektno učno delo ipd.), različna dodatna didaktična sredstva, upoštevajo individualizacijo kot osnovno specialno didaktično načelo in za vsakega učenca pripravijo individualiziran načrt doseganja ciljev predmeta. Posebno pozornost morajo posvetiti prilagoditvam računalnika za učence z različnimi težavami.

Pri pouku računalništva učenci spoznavajo pomen in vlogo računalnika v sodobni družbi, pri čemer z njim iščejo, zbirajo in obdelajo podatke ter oblikujejo, predstavijo in vrednotijo aktualne informacije, ki jih zanimajo pri delu doma, v šoli in pri zabavi. Pri tem se posvetujejo tudi z učitelji drugih predmetov in šolskim knjižničarjem. Učenci morajo spoznati, da je reševanje z računalnikom le ena izmed metod, ki ima svoje prednosti in slabosti.

Vsebinsko izhodišče pouka je vedno okolje, ki je učencem blizu, ga dobro poznajo in jim je zanimivo. Z razlago, pogovorom in razgovorom med njimi ugotovimo pomen določene informacije v okolju učenca in možnosti, ki jih pri tem nudi informacijska tehnologija. Učenci spoznavajo, predlagajo in vrednotijo merila in postopke za uspešno in učinkovito iskanje, obdelavo, oblikovanje in predstavitev informacij z računalniki. Snov naj ne vsebuje napotkov za neposredno delo, ampak naj učencem odpira možnosti za uspešno in učinkovito uporabo računalnikov.

Cilje, ki jih bo dosegel posamezen učenec v določenem časovnem obdobju, opredelimo z individualiziranimi programi. Pri tem pazimo, da učenci dosegajo cilje postopoma, da napredujejo na naslednji cilj šele, ko dobro osvojijo predhodnega. In da vsakemu učencu namenimo za osvojitve posameznega cilja dovolj časa.

Vsebine neposrednega pouka ob računalnikih se navezujejo na teoretična spoznanja, pri čemer učenci samostojno, v parih ali v skupini izdelajo z računalniki različne izdelke, ki jih predstavijo drugim. Ti izdelki so srčica pouka, zato je temeljna naloga učitelja, da omogoči vsakemu učencu dokončati izdelek, ki je primeren njihovi razvojni stopnji, predznanju in individualnim sposobnostim, V tem smislu seznanja učence z različnimi možnostmi, ki jih odpira informacijska tehnologija, jim svetuje pri izbiri nalog, spremlja njihove aktivnosti in jih opozarja na odklone, jih motivira in vzpodbuja pri njihovem delu, si prizadeva za čim bolj uspešno in učinkovito udejanjanje njihovih idej in pobud in sproti analizira in ocenjuje njihova prizadevanja. Pri tem mora paziti, da učencem ne vsiljuje lastnih zamisli in predlogov, ampak jih vzpodbuja k iskanju izvirnih rešitev.

Ko izbiramo ustrezno opremo izhajamo pri učencih s posebnimi potrebami iz močnih področij oziroma sposobnosti ob upoštevanju njihovih težav. Vrsta in stopnja prizadetosti nam določa kateri del opreme bomo prilagajali in v kolikšni meri bomo nadomestili funkcije prilagojene

opreme. Ko izbiramo primerno računalniško opremo moramo upoštevati tudi ustrezno ergonomijo delovnega mesta. Pri tem moramo biti pozorni na:

- lastnosti programske in strojne opreme
- individualno potrebo vsakega otroka ob upoštevanju vrste motnje.

Preden pričnemo z izbiro strojne opreme je potrebno oceniti otrokove:

- kognitivne in motorične sposobnosti
- sposobnosti senzomotorične integracije

Pri izpeljavi predmeta naj učitelji upoštevajo navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole in priporočila za izvajanje predmeta.

V. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Izvedbeni normativi

Pouk predmeta poteka v računalniški učilnici in se organizira tako, da vsak učenec uporablja svoj računalnik,

Materialni pogoji

V računalniški učilnici mora biti najmanj toliko računalnikov za učence, da lahko vsak uporablja svoj računalnik, in računalnik za učitelja s prikazovalnikom. Vsi računalniki v učilnici morajo biti med seboj povezani v lokalno omrežje z dostopom do globalnega omrežja. Za vso programsko opremo, ki jo bodo učenci oziroma učitelji uporabljali pri predmetu, mora imeti šola ustrezne licence za uporabo.

Pri izbiri računalniške strojne in programske opreme je potrebno upoštevati priporočila predmetne skupine za računalništvo in informatiko na Zavodu RS za šolstvo.

Znanja, ki jih morajo imeti izvajalci učnega načrta

Učitelj predmeta je lahko

- kdor je končal univerzitetni študijski program defektologije oziroma specialne pedagogike ustreznih smeri

Prav tako lahko predmet izvaja:

- kdor je končal univerzitetni študijski program iz računalništvo in ...
- kdor izpolnjuje pogoje za učitelja informatike v izobraževalnih programih gimnazije
- kdor izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole v kateri se predmet izvaja

AVTORJI BESEDILA RAČUNALNIŠTVO:

Učni načrt je pripravila Predmetna skupina za računalništvo in informatiko

- prof. dr. Vladimir Batagelj, Fakulteta za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani;
- mag. Rado Wechtersbach, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana;
- mag. Alenka Krapež, Gimnazija Vič, Ljubljana
- Zdenko Puncer, I. osnovna šola Žalec

Prilagoditve za prilagojeni program osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne so pripravili:

- doc. dr. Majde Končar, Pedagoška fakulteta, Ljubljana
- Tanje Nikolovski, Osnovna šola Minke Namestnik Sonje, Slovenska Bistrica
- Andreje Gorše, Osnovna šola Jela Janežiča, Škofja Loka
- Matjaža Pungartnika, Center za sluh in govor, Maribor
- Helene Podlek, Center za korekcijo sluha in govora, Portorož
- Mirka Robba, Zavod za gluhe in naglušne, Ljubljana
- Andreje Vovk, Zavod za usposabljanje invalidne mladine, Kamnik
- Jerneja Pogačnika, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Ljubljana

SOCIALNO UČENJE

AVTORJI BESEDILA SOCIALNO UČENJE:

Katarina Šimnic, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Ljubljana
Damjana Šenk, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Ljubljana
Stane Florjančič, Zavod za slepo in slabovidno mladino, Ljubljana
Bojana Caf, OŠ Bojana Iliča, Maribor
Marjana Šah, OŠ Glazija, Celje
Jožica Gramc, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana

1. OPREDELITEV PREDMETA

Šola naj bi bila socialni prostor, pomemben za učencev kognitivni, emocionalni in socialni razvoj z upoštevanjem individualnih razlik in predhodnih izkušenj.

Socialno učenje vključuje vse vrste vedenj, ki jih mora obvladovati posameznik, da se lahko učinkovito in konstruktivno vključi v socialno okolje.

Učencem in učiteljem omogoči, da se med seboj spoznavajo in drug od drugega učijo. Učijo se lahko ustrežnejšega sporazumevanja, posredovanja pomenov, želja, potreb, pravil in pričakovanj. Socialno učenje omogoča razumeti, spoštovati in sprejemati različnost, se učiti pogajanja, reševanja konfliktov in s tem ustvarjanja odnosov sodelovanja.

Zajema modele spoznavanja, razumevanja, samousmerjanja, vpogleda v medosebne interakcije v formalnih in neformalnih skupinah. Gre za zavestnejše izbire učinkovitih in zadovoljivih ravnanj v socialnih situacijah.

Razvoj socialnega učenja temelji na konceptu otrokovih pravic in spodbujanju pozitivnih odnosov v šoli, kar pa je mogoče doseči zgolj skozi specifične učne priložnosti, ki ne temeljijo le na posredovanju kognitivnih znanj temveč omogočijo dejansko izkšnje.

Učinkovita in konstruktivna socialna integracija pomeni sposobnost učenca, da v socialni sredini uspešno zadovoljuje svoje psihosocialne potrebe in upošteva potrebe drugih. Za razvoj socialnih spretnosti sta pomembna tako primarno okolje /družina/ kot

šola. Slednja lahko z ustrezno nadgradnjo pozitivnih izkušenj in modelnega učenja prispeva k temu, da se bodo učenci v času šolanja in kasneje uspešno soočili z življenjskimi zahtevami in konstruktivno prispevali k razvoju družbe, ko odrastejo.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

- Spoznavanje in razumevanje sebe in drugih v socialnem okolju
- Prepoznavanje čustev in obvladovanje čustvenih reakcij
- Prepoznavanje in spoštovanje čustev drugih ljudi
- Ozaveščanje in razumevanje svojih temeljnih potreb
- Spoštovanje osebnosti drugih
- Vživljanje v različne vloge
- Razumevanje vpliva vedenja na doživljanje in ravnanje drugih
- Razvijanje solidarnosti in medsebojne pomoči
- Spodbujanje občutka pripadnosti v skupini
- Razvijanje samostojnosti pri sprejemanju odločitev
- Razvijanje kritičnega mišljenja
- Razvijanje in spodbujanje komunikacijskih strategij
- Razvijanje sposobnosti za ustvarjalno socialno komuniciranje in razumno argumentiranje
- Spodbujanje ustvarjalnosti v socialnih interakcijah
- Konstruktivno reševanje konfliktnih situacij
- Spodbujanje pozitivne samopodobe
- Vzpodbujanje jasnega izražanja stališč in vrednot
- Razumevanje različnosti kot kvalitete med posamezniki, skupinami in kulturami
- Razvijanje temeljne etične in državljanske občutljivosti
- Razvijanje občutka za odgovorno delovanje v različnih socialnih okoljih

2.1. PRVO TRILETJE

- ◆ Socialne veščine vzpodbujajo vedenje o lastnem telesu. Učenci spoznavajo funkcije posameznih delov telesa in telesa kot celote, hkrati s tem pa ozaveščajo posebnosti svojega telesa.

- ◆ Učenci si pridobivajo pozitivni čustveni in razumski odnos do svojega telesa. Začenjajo se zavedati, da je telo zanje najbolj naravna socializacijska danost, saj se z njim lahko uspešno izražajo.
- ◆ Igra je učinkovito sredstvo razvoja in motivacije in je sredstvo zoper najrazličnejše težave, od učnih do čustvenih. Igra omogoča učencem in učiteljem številne interakcije. Te pa so pomembna sestavina učenja in poučevanja, saj več kot ima otrok priložnosti za interakcijo z vrstniki, starši in učitelji, več različnih pogledov spoznava. Z igro učenci presojujejo in ocenjujejo različne situacije in se tako soočijo z vzroki in posledicami svojega vedenja. Skozi igro učenci doživljajo zadovoljstvo in uspeh, kar pozitivno vpliva na doživljanje in vrednotenje sebe.
- ◆ Učence spodbujamo, da spontano reagirajo na potrebe posamezne situacije in pri tem uporabljajo lastno domišljijo in ustvarjalnost.
- ◆ Učence spodbujamo k nebesednemu in besednemu izražanju svojih misli, čustev, želja, izkušenj, domišljije in ustvarjalnosti.

2.2. DRUGO TRILETJE

- ◆ Socialne veščine kvaliteto uresničujejo, vzpodbujajo in osmišljajo vrednote sobivanja. Temeljijo na aktivnem in k učencu usredinjenem učenju, s ciljem, da bi znali sobivati in biti.
- ◆ Učenci se učijo prepoznavati lastna čustva in se vživljati v čustva drugih ljudi.
- ◆ Učenci razvijajo in ohranjajo zanimanje za druge, kažejo občutljivost do človeških potreb, različnosti in socialnih problemov.
- ◆ Učenci se zavedajo, da je komunikacija medosebna dejavnost, ki jim odpira nove možnosti za zadovoljevanje vedoželjnosti, spoznavanje predmetnega, duhovnega in domišljjskega sveta, razumevanje sebe in drugih.
- ◆ Učence vzpodbujamo k samostojnosti in odgovornemu ravnanju v skupini. Ob pridobljenih izkušnjah spoznavajo, da se s takšnim ravnanjem povečuje njihova zmožnost delovanja v lastnem okolju.

Učencem želimo pomagati, da bi razmišljanje o socialni naravi njihovih dejanj postalo njihova navada. S tem vzpodbujamo zavedanje socialno sprejemljivega vedenja.

2.3. TRETJE TRILETJE

S socialnimi interakcijami ustvarjamo ugodno socialno klimo, v kateri spodbujamo medsebojno zaupanje, samozavest in spoštovanje. Učencem dajemo vedeti, da lahko kot posamezniki pripomorejo k skupinskemu uspehu ali ugodnemu skupinskemu vzdušju.

- ◆ Na podlagi razvijanja medsebojne povezanosti, občutkov zaupanja, varnosti, pripadnosti, se povečuje in utrjuje učenčev pozitiven odnos do življenja.
Ob tem krepimo samozavedanje, dostojanstvo in človečnost.

Učenci se učijo prepoznavanja čustev in obvladovanja čustvenih reakcij. Vzpodbujamo jih k sporočanju svojih doživljanj in čustev. Znajo obvladovati izražanje čustev, prijetnih in neprijetnih. Občutljivi so do čustev drugih in so sposobni sočustvovati z drugimi. Sodoživljajo čustveno bolečino drugih.

Učenci razvijajo pripravljenost za besedno izražanje kot medsebojno dejavnost, pri kateri je treba spoštovati sogovorca. S tem krepijo razumevanje in zavedanje pomena vzajemnosti v komunikaciji.

Učenci se usposablajo za učinkovitejšo komunikacijo - učinkovite načine lastnega sporočanja in sprejemanja sporočil drugih.

Učenci se usposablajo za zavestnejše in kreativnejše odločanje o svojem ravnanju in lastnih vlogah v medosebnih odnosih. Prepoznavajo in sprejemajo napake v svojem vedenju. Spodbujamo jih k kritičnosti do samega sebe in konstruktivnemu sprejemanju kritike.

Učenci razvijajo spretnosti skupinskega in timskega reševanja problemov. Vzpodbujamo jih, da postanejo dovzetni za potencialni prispevek vsakega posameznika v skupini, se usklajujejo in sklepajo kompromise.

Ozaveščajo in razumejo svoje temeljne potrebe. Znajo si postaviti jasne, razumljive in uresničljive cilje na storilnostnem in medosebnem nivoju.

Spodbujamo jih, da oblikujejo svoj življenjski načrt v skladu s sposobnostmi, interesi, vrednotami in verovanji. Krepimo zavedanje, da je pomembno vztrajati, premagovati napore in ovire na poti do cilja.

Slepi in slabovidni učenci se v mlajših letih navajajo na samostojno hranjenje, higieno oblačenje in obuvanje, v kasnejšem obdobju je za njihov samostojen razvoj potreben predvsem trening socialnih veščin in preizkušanje njihovih sposobnosti v različnih življenjskih situacijah. Zato se predmet deli na več delov, v mlajšem obdobju predvsem na trening vsakodnevnih spretnosti in navad, v kasnejšem obdobju pa na trening socialnih veščin. Takšna oblika usposabljanja je namenjena nadomeščanju primanjkljajev, ki se pojavljajo v razvoju otrok zaradi prizadetega vida, odpravljanju nezaželenih posledic ter primanjkljajev in pridobivanju spretnosti za samostojno življenje.

Pozitivne izkušnje takšnih vaj napotijo učence, da iščejo nove stike, pridobijo vse več življenjskih izkušenj s katerimi bodo kompenzirali prizadeti vid v stikih z okoljem. Učenci spoznajo svoje sposobnosti in da si lahko v marsičem pomagajo sami. Odkrivajo specifičnost svoje vizualne percepcije ob uporabi tehničnih pripomočkov, ker si tako zagotavljajo uspešnost v življenju in pri delu.

3. OPERATIVNI CILJI

3.1. PRVO TRILETJE

- ◆ **Socialno učenje vzpodbuja vedenje o lastnem telesu. Učenci spoznavajo funkcije posameznih delov telesa in telesa kot celote, hkrati s tem pa ozaveščajo posebnosti svojega telesa. *Slepi in slabovidni učenci se učijo oziroma dograjujejo v skrbi zase- vse bolj avtomatizirajo vsakodnevne spretnosti in veščine (oblačenje, ureditev odložene obleke, prehranjevanje) Svojo podobo prepoznajo na njim prilagojen način.***

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none">◆ Imenujejo dele telesa in jih pokažejo◆ Spoznavajo funkcijo posameznih delov telesa◆ Opisujejo sami sebe◆ Prepoznajo svojo podobo v ogledalu, na fotografiji...◆ Ugotavljajo telesne podobnosti in razlike med posamezniki v skupini◆ Prepoznajo razlike med spoloma	<ul style="list-style-type: none">◆ Socialne in gibalne igre◆ Risba samega sebe◆ Obris telesa sošolca na tleh, v snegu...◆ Igre z lutkami◆ Besedne igre◆ Delo s slikovnim materialom	<ul style="list-style-type: none">◆ telesna vzgoja◆ likovna vzgoja◆ slovenski jezik◆ spoznavanje okolja

- ◆ **Učenci si pridobivajo pozitivni čustveni in razumski odnos do svojega telesa. Začenjajo se zavedati, da je telo zanje najbolj naravna socializacijska danost, saj se z njim lahko uspešno izražajo. *Slepi in slabovidni otroci potrebujejo več časa, da se navadijo na sproščeno gibanje. Vseh gibalnih iger ni mogoče izvesti (npr. oponašanje in opazovanje gibov pri drugih, zato jih ustrezno prilagodimo).***

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gibalno izražajo svoje občutke ◆ Prepoznavajo čustveno izražanje drugih ◆ Učijo se osnovnih načinov komuniciranja s svojim telesom (rokovanje, pozdrav, trkanje....) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ustvarjalno gibanje ob glasbi ◆ Gibalne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje okolja

- ◆ **Igra je učinkovito sredstvo razvoja in motivacije in je sredstvo zoper najrazličnejše težave, od učnih do čustvenih. Igra omogoča učencem in učiteljem številne interakcije. Te pa so pomembna sestavina učenja in poučevanja, saj več kot ima otrok priložnosti za interakcijo z vrstniki, starši in učitelji, več različnih pogledov spoznava.**

Z igro učenci presojujejo in ocenjujejo različne situacije in se tako soočijo z vzroki in posledicami svojega vedenja. Skozi igro učenci doživljajo zadovoljstvo in uspeh, kar pozitivno vpliva na doživljanje in vrednotenje sebe.
Igre predvsem za slepe in tudi slabovidne učence morajo biti prilagojene uporabi drugih čutil.

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Vživljajo se v različne vloge ◆ Vzpostavljajo stike z drugimi ◆ Prepoznavajo različne čustvene izraze pri sebi in drugih ◆ Spoznajo pomen sporazumevanja znotraj skupine ◆ Razvijajo sposobnosti za sporazumevanje ◆ Uveljavljajo se v skupini ◆ Spoznajo pomen upoštevanja interesov in potreb drugih ◆ Spoznajo pomen pravil skupine 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gibalne igre ◆ Socialne igre ◆ Kooperativne igre ◆ Igre vlog 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje okolja

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Sprejmejo povabilo k igri ◆ Samoinciativno se vključujejo v igro 		
---	--	--

- ◆ Učence spodbujamo, da spontano reagirajo na potrebe posamezne situacije in pri tem uporabljajo lastno domišljijo in ustvarjalnost.
- ◆ *Igre za slepe in slabovidne učence morajo biti prilagojene uporabi drugih čutil.*
- ◆ *Pri likovnem izražanju se za slepe pripravi glino, plastelin in podobno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Opazujejo dogajanje v skupini ◆ Vživljajo se v različne socialne situacije in vloge ◆ Prepoznavajo različne čustvene izraze pri sebi in drugih ◆ Ustvarjalno in aktivno sodelujejo v skupini 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gibalne igre ◆ Dramatizacija ◆ Igre vlog ◆ Likovno izražanje 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ likovna vzgoja ◆ slovenski jezik

- ◆ Učence spodbujamo k nebesednemu in besednemu izražanju svojih misli, čustev, želja, izkušenj, domišljije in ustvarjalnosti.
- ◆ *Slepi in slabovidni učenci se navajajo predvsem na slušne odtenke komuniciranja, saj gibe in posamezne izraze težje prepoznavajo, oz. sploh ne.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Izražajo misli, čustva, želje...s pomočjo svojega telesa ◆ Likovno izražajo misli, čustva, želje.... ◆ Izražajo misli, čustva, želje...z besedami ◆ Spoznavajo pomen sporazumevanja ◆ Razvijajo domišljijo in ustvarjalnost v različnih socialnih situacijah 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ustvarjalno gibalno izražanje ◆ Likovno izražanje ◆ Besedne igre ◆ Dramatizacija ◆ Igre vlog 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ likovna vzgoja ◆ slovenski jezik
--	--	--

3.2. DRUGO TRILETJE

- ◆ **Socialno učenje kvaliteto uresničujejo, vzpodbujajo in osmišljajo vrednote sobivanja. Temeljijo na aktivnemu in k učencu usredinjenemu učenju, s ciljem, da bi znali sobivati in biti. Slepí in slabovidni učenci . *Slepí in slabovidni lahko pri vseh teh ciljih enakovredno sodelujejo.***

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Zavedajo se svojih želja, čustev in motivov ◆ Sprejemajo odgovornost za svoje vedenje ◆ Jasno izražajo svoje misli, občutke, ideje... ◆ Pozorno poslušajo druge ◆ Upoštevajo in spoštujejo mnenja drugih 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Kooperativne igre ◆ Dramatizacija ◆ Igre vlog 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ likovna vzgoja ◆ slovenski jezik

- ◆ Učenci se učijo prepoznavati lastna čustva in se vživljati v čustva drugih ljudi. *Slepi in slabovidni učenci se orientirajo predvsem na druge čute- nebesedno izražanje čustev.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Prepoznavajo različne čustvene odzive pri sebi ◆ Prepoznavajo različne čustvene odzive pri drugih ◆ Nebesedno in besedno izražajo svoja čustva ◆ Zaznavajo čustva in motive drugih ◆ Vživljajo se v čustva drugih 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ustvarjalno gibalno izražanje ◆ Pantomima ◆ Sociodramske igre ◆ Socialne igre ◆ Kooperativne igre ◆ Igre vlog ◆ Igre z lutkami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ glasbena vzgoja ◆ likovna vzgoja ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

- ◆ Učenci razvijajo in ohranjajo zanimanje za druge, kažejo občutljivost do človeških potreb, različnosti in socialnih problemov. *Slepi in slabovidni se zavedajo potreb polnočutnih in razlik, ki nastanejo zaradi tega.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Vživljajo se v vloge drugih in jih razumejo ◆ Zavedajo se svojih potreb in spoštujejo potrebe drugih ◆ Razvijajo strpnost do drugih ◆ Spoštujejo različnost vsakega posameznika ◆ Negujejo prijateljske odnose z drugimi ◆ Pripravljeni so pomagati drugemu 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ustvarjalno gibalno izražanje ◆ Sociodramske igre ◆ Socialne igre ◆ Kooperativne igre ◆ Igre vlog ◆ Igre z lutkami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ telesna vzgoja ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

- ◆ Učenci se zavedajo, da je komunikacija medosebna dejavnost, ki jim odpira nove možnosti za zadovoljevanje vedoželjnosti, spoznavanje predmetnega, duhovnega in domišljjskega sveta, razumevanje sebe in drugih. *Slepi in slabovidni pri pisnem gradivu uporabljajo prilagojene pripomočke.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Utrjujejo besedno komunikacijo ◆ Spoznavajo različne načine komunikacije ◆ Vživljajo se v različne življenjske situacije ◆ Sprejemajo spremembe in novosti 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Delo s knjigami in različnimi mediji (video, TV, telefon...) ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Vodena domišljija 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe ◆ računalništvo

- ◆ Učence vzpodbujamo k samostojnosti in odgovornemu ravnanju v skupini. Ob pridobljenih izkušnjah spoznavajo, da se s takšnim ravnanjem povečuje njihova zmožnost delovanja v lastnem okolju. Učencem želimo pomagati, da bi razmišljanje o socialni naravi njihovih dejanj postalo njihova navada. S tem vzpodbujamo zavedanje socialno sprejemljivega vedenja. *Slepi in slabovidni učenci sodelujejo enakopravno*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Sprejemajo odgovornost za svoja dejanja ◆ Ustrezno ocenjujejo svoje zmogljivosti ◆ Sprejemajo določene zadolžitve ◆ Upošteevajo mnenja drugih ◆ Sklepajo kompromise ◆ Upošteevajo zaupnost in diskretnost v medsebojnih odnosih ◆ Razumejo in sprejemajo svoje prednosti in 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Kooperativne igre ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

<p>pomanjkljivosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Predvidijo posledice svojega vedenja ◆ Sprejemajo povratne informacije o svojem vedenju in dajejo povratna sporočila drugim 		
---	--	--

3.3.TRETJE TRILETJE

S socialnimi interakcijami ustvarjamo ugodno socialno klimo, v kateri spodbujamo medsebojno zaupanje, samozavest in spoštovanje. Učencem dajemo vedeti, da lahko kot posamezniki pripomorejo k skupinskemu uspehu ali ugodnemu skupinskemu vzdušju.

Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ozaveščajo in razumejo svoje temeljne potrebe ◆ Zavestno izbirajo primerne oblike vedenja ◆ Vzpodbudno vplivajo na dogajanje v skupini ◆ Razvijajo zanesljivost v odnosu z drugimi ◆ Sprejemajo in upoštevajo pobude in mnenja drugih 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

- ◆ Na podlagi razvijanja medsebojne povezanosti, občutkov zaupanja, varnosti, pripadnosti, se povečuje in utrjuje učenčev pozitiven odnos do življenja.

Ob tem krepimo samozavedanje, dostojanstvo in človečnost.

Slepi in slabovidni učenci krepijo občutek sprejemanja samega sebe skozi pozitivni feedback skupine.

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Razvijajo občutek zaupanja, sprejetosti, varnosti in pripadnosti ◆ Krepijo medsebojno povezanost ◆ Spoznavajo medsebojne podobnosti in razlike ◆ Sprejemajo različnost pri sebi in drugih ◆ Krepijo pozitiven odnos do življenja 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

Učenci se učijo prepoznavanja čustev in obvladovanja čustvenih reakcij. Vzpodbujamo jih k sporočanju svojih doživljanj in čustev. Znajo obvladovati izražanje čustev, prijetnih in neprijetnih. Občutljivi so do čustev drugih in so sposobni sočustvovati z drugimi. Sodoživljajo čustveno bolečino drugih. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Opazujejo lastna čustva in spremljajo lastno počutje med igrami oz. dejavnostmi ◆ Prepoznavajo lastna čustva ◆ Izražajo svoja čustva, tako prijetna kot tudi neprijetna ◆ Pripovedujejo in analizirajo svoje osebne izkušnje 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

<p>pozitivnega in negativnega socialnega vedenja</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Samokontrolirano in situaciji ustrezno odreagirajo v različnih čustvenih situacijah ◆ Vživljajo se v občutke drugih v medsebojnih interakcijah in ob tem razvijajo občutljivost do čustev drugih 		
--	--	--

Učenci razvijajo pripravljenost za besedno izražanje kot medsebojno dejavnost, pri kateri je treba spoštovati sogovorca. S tem krepijo razumevanje in zavedanje pomena vzajemnosti v komunikaciji. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Spoznajo pomen govora pri izražanju svojih čustev, potreb, želja. ◆ Razvijajo jezikovno spretnost v pogovoru o lastnih občutkih, čustvenih odzivih in medsebojnih odnosih ◆ Naučijo se spoštovati sogovorca in ga poslušati ◆ Razvijajo spretnosti za prevzemanje različnih vlog v medsebojnih odnosih. ◆ Razvijajo kulturo dialoga ◆ Razvijajo svoje lastne vrednote in moralno presojo 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

Učenci se usposablajo za učinkovitejšo komunikacijo - učinkovite načine lastnega sporočanja in sprejemanja sporočil drugih. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Razmišljajo o vzrokih in posledicah socialnega vedenja ◆ Prepoznavajo občutke, vzgibe, ki izzovejo posamezna dejanja ◆ Seznanjajo se s komunikacijskimi razlikami in različnimi socialnimi stališči med dečki in deklicami ◆ Spoštujejo kulturne, spolne, verske in druge razlike med posamezniki ◆ Razvijajo toleranco, strpnost, razumevanje do različnosti med posamezniki ◆ Razvijajo strategije reševanja medosebnih problemov, konfliktov 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe
--	---	---

Učenci se usposablajo za zavestnejše in kreativnejše odločanje o svojem ravnanju in lastnih vlogah v medosebnih odnosih. Prepoznavajo in sprejemajo napake v svojem vedenju.

Spodbujamo jih k kritičnosti do samega sebe in konstruktivnemu sprejemanju kritike.

Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pojasnjujejo in utemeljujejo vrednost pozitivnega vedenja ◆ Presojajo in utemeljujejo pomen in posledice negativnega vedenja. ◆ Prepoznavajo in korigirajo napake v svojem vedenju ◆ Izražajo lastno moralno presojo o nekem vedenju ◆ Prepoznavajo različne izbire reagiranja v danih situacijah 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

Učenci razvijajo spretnosti skupinskega in timskega reševanja problemov. Vzpodbujamo jih, da postanejo dovzetni za potencialni prispevek vsakega posameznika v skupini, se usklajujejo in sklepajo kompromise. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Oblikujejo svoje mišljenje o določenem socialnem vedenju ◆ Posredujejo in utemeljujejo svoje mnenje skupini ◆ Sprejemajo mnenja drugih članov skupine ◆ Sklepajo kompromise in dogovore ◆ Naučijo se skupinskega reševanja problemov ◆ Razvijajo zavest o možnih načinih spoprijemanja z različnimi oblikami socialnih interakcij 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

Ozaveščajo in razumejo svoje temeljne potrebe. Znajo si postaviti jasne, razumljive in uresničljive cilje na storilnostnem in medosebnem nivoju. Krepimo zavedanje, da je pomembno vztrajati, premagovati napore in ovire na poti do cilja. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ozaveščajo svoje temeljne potrebe in nagnjenja ◆ Naučijo se smiselno načrtovati svoja dejanja ◆ Naučijo se dolgoročnega postavljanja ciljev ◆ Naučijo se odgovornosti in postopnosti v procesu doseganja lastnih ciljev ◆ Gradijo svoje samoocenskevalne spretnosti in se zavedajo učinkovitosti ◆ Zavedajo se zahtevnosti različnih situacij ◆ Vrednotijo lastne odzive na prosocialno in antisocialno 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Besedne igre ◆ Socialne igre ◆ Igre vlog ◆ Sodelovalno učenje ◆ Interaktivne igre 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ slovenski jezik ◆ spoznavanje družbe

vedenje. ♦ Razvijajo lastno moralno presojanje v določenem socialnem vedenju ♦ Razvijajo vztrajnost pri doseganju ciljev, kljub telesnim in duševnim motnjam		
--	--	--

Spodbujamo jih, da oblikujejo svoj življenjski načrt v skladu s sposobnostmi, interesi, vrednotami in verovanji. Spodbujamo močna področja vsakega posameznika. *Slepi in slabovidni sodelujejo enakopravno.*

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	POVEZAVE
♦ Ozaveščajo svoje temeljne interese v skladu s svojimi sposobnostmi ♦ Soočajo se svojimi omejitvami in v skladu s tem načrtujejo svojo poklicno pot ♦ Sprejemajo priporočila in mnenja drugih pri izbiri poklicne poti ♦ Zavedajo se pomena znanja, ki je potrebno za delovanje v družbi	♦ Besedne igre ♦ Socialne igre ♦ Igre vlog ♦ Sodelovalno učenje ♦ Interaktivne igre	♦ slovenski jezik ♦ družboslovje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Socialno učenje se uresničuje skozi različne operativne cilje in dejavnosti, pri čemer se posamezni cilji uresničujejo skozi več operativnih ciljev in dejavnosti, ki so naravnane odprto. Odprtost se kaže pri izbiri snovi, pri organizaciji, pri izbiri metod. Učitelj je odgovoren za učinkovito prilagajanje ciljev in vsebin posameznim učencem in skupini glede na njihove psihofizične danosti.

Pri socialnem učenju je pomembna raznolikost in sistematičnost aktivnosti, prilagojenih razvojni stopnji učencev. Še posebej je poudarjeno aktivno ali izkustveno učenje in učenje s pomočjo opazovanja drugih. Osnove za tovrstno učenje predstavljajo spontane izkušnje, ki jih učenci dobijo doma, v vrtcu, v šoli, v skupini, med vrstniki, ali pa načrtno sprožene izkušnje, ki jih v razredu ali skupini izzove učitelj.

S tem ponudimo učencem različne možnosti, da posegajo v dogajanje, svobodno izražajo svoje ideje, stališča, predvsem pa pri tem prihajajo do lastnih spoznanj in razvijajo odgovornost do sebe in drugih.

Za raznolike pristope je potrebno ustvariti sproščeno socialno klimo, ki omogoča in spodbuja enakopraven položaj in medsebojno spoštovanje vseh udeležencev v njem.

Učitelji in vzgojitelji naj pri svojem delu uporabljajo bolj specifične metode za spodbujanje pozitivnih odnosov in medsebojnega vedenja:

- razvijanje strategij za upravljanje s socialnim vedenjem v razredu
- nudenje praktičnih učnih aktivnosti, katerih cilj je izboljšanje medsebojnih odnosov in spretnosti komuniciranja, kar vpliva na izboljšanje razredne klime
- nudenje učnih aktivnosti, ki spodbujajo učence k razmišljanju, razumevanju in vrednotenju medosebnih odnosov
- oblikovanje priložnosti za spodbujanje učencev k pogovorom o moralnih vrednotah na področju odnosov
- nudenje primerne realnega konteksta, ki omogoča učencem, da pokažejo pristno prosocialno vedenje.

Ključne vrednote socialnega učenja so: samospoštovanje in skrb zase, spoštovanje drugih in skrb zanje, občutek socialne odgovornosti, zavezanost učenju in občutek pripadnosti.

Šola lahko sama po sebi, s pomočjo vrlin in etosa, ki ga poudarja, nudi primerne okoliščine za učenje socialnega vedenja in spodbujanje osebnostnega in socialnega razvoja učencev. Učitelji učencem pomagajo razvijati socialno razumevanje, njihovo razmišljanje in razpravljanje o vseh razsežnostih socialnega vedenja. Ena najpomembnejših nalog vsakega učitelja je izgrajevanje in ohranjanje pristnih in empatičnih odnosov s svojimi učenci in med njimi in skrbijo za svoj osebnostni in strokovni razvoj. Učitelj se s socialnim učenjem seznanja skozi izobraževalni proces preko študijskih skupin in organiziranih seminarjev za razvijanje socialnega učenja - Kataloga stalnega strokovnega spopolnjevanja v vzgoji in izobraževanju za strokovne delavce.

Učenci preko različnih strokovnih pristopov, metod, modelov in različnih dejavnosti razvijajo socialno vedenje, sposobnosti vključevanja v socialne interakcije in oblikujejo socialne odnose. Razvijajo primerno– prosocialno vedenje. Naučijo se razmišljanja, razpravljanja o notranjih občutkih, prepoznavanja in analiziranja lastnega vedenja in upoštevanja občutkov in vidikov vedenja svojih vrstnikov in drugih ljudi.

Socialno učenje ni omejeno zgolj na predvidene učne ure, temveč je prisotno v vsakodnevnem vzgojno – izobraževalnem procesu. Vključujemo ga v interesne dejavnosti, kulturne, naravoslovne, tehniške, športne dneve in druge šolske dejavnosti: šola v naravi, likovne kolonije, raziskovalni tabori, projekti, ustvarjalne delavnice, medšolske izmenjave, prostovoljno socialno delo.

Socialno učenje sega tudi čez šolske zidove, v samo življenje, v ustanove in zavode, ki nudijo celodnevno vzgojo in izobraževanje, v lokalne skupnosti in širše okolje.

Tu se skrivajo inovativne možnosti šole in pouka, pa tudi ustvarjalni in inovativni postopki učencev, učiteljev, staršev in drugih v udejanjanju postopkov za socialno učenje.

Socialno učenje se izvaja v ustrezno opremljeni učilnici, s sodobnimi avdiovizualnimi pripomočki, didaktičnim materialom in didaktičnimi pripomočki, knjigami, lutkami, igrači ter raziskovalnimi kotički.

Specialnodidaktična priporočila za slepe in slabovidne

Kadrovski pogoji:

Učitelje tiflopedagog (izobrazba po zakonu) in strokovni tečaj iz socializacije. Za psihosocialno svetovanje psiholog.

Materialni pogoji: zaradi treninga socialnih veščin v različnih prometnih situacijah priporočamo bližino večjega kraja (mestni promet, semaforji kolesarske steze, večja nakupovalna središča, dvigala, tekoče stopnice, park in igrišča,...)

Medpredmetne povezave:

Se povezuje z vsemi predmeti

PRIPOMOČKI, KI JIH UPORABLJA SLEP ALI SLABOVIDEN UČENEC

Pripomočki za pisanje:

- braillove tablice različnih velikosti in izvedb
- klasična pisalka za braillovo pisavo
- braillov pisalni stroj - mehanski
- braillov električni pisalni stroj - Elotype 01
- labelar - naprava za označevanje v braillovi pisavi
- braillovi tiskalniki
- pisalni stroj s povečanimi črkami za slabovidne
- pisalni stroj s standardno velikostjo črk
- šablone za pisanje standarne pisave
- šablone za podpisovanje
- naprave za termoreliefno tiskanje
- termo pisalo in folija
- prilagojeni šolski pripomočki matematični risalni pribor

Materiali:

- braillov papir - različne kvalitete in dimenzije
- folije za termično obdelavo
- folije za risanje z pozitivnim efektom
- zvezki za slabovidne
- pisarniški listi različnih barv za uporabo kontrasta
- barvna pisala različnih debelin
- pisalne miza z dvižno ploskvijo
- dodatna svetila

2. Pripomočki za branje:

- povečevalna stekla - navadna
- povečevalna stekla - z osvetlitvijo
- korekcijska očala
- teleskopska očala
- elektronske lupe na tekoče kristale (Audiodata lupa E lupa S)
- elektronska povečala (Audiodata Lupa XL)

- elektronska povečala na princip zaprtega TV sistema - barvna
- optakon - naprava za spreminjanje črnega tiska v reliefno pisavo
- avto - rider - naprava za branje črnega tiska z govorno pretvorbo
- čitalniki . za računalniško obdelavo tekstov
- braillove vrstice
- računalniški programi za povečavo zaslonske slike - teksta
- nomad - naprava za branje zemljevidov in kart
- reliefni zemljevidi, načrti, skice
- reliefni globus
- makete, modeli in reliefno ali s fotokopirnim strojem povečano gradivo

3. Pripomočki za poslušanje:

- kasetofoni
- naprave za sintetični govor
- diktafoni
- memo
- CD player

4. Pripomočki za orientacijo in samostojno gibanje

- bela palica (navadna, zložljiva, teleskopska itn.)
- ultrazvočna palica
- ultrazvočna očala
- palica za gluho - slepe z ultrazvočnim senzorjem
- zvočni semaforji
- sistemi za prepoznavanje postajališč in prog mestnega prometa - zvočni
- sistemi talnih označb (tipni in barvno kontrastni)
- pes vodnik slepih oseb
- reliefni ali povečani načrti poti, mesta itn.

5. Pripomočki za vsakdanje življenje

- indikator tekočine
- indikator svetlobe
- barvni tester
- distančnik za rezanje kruha, salame

- osebne tehcnice (govoreče ali z tipno skalo)
- kuhinjske tehcnice
- ločevalec beljaka od rumenjaka
- timer za nastavitve časa
- osebni termometer (zvočni in tipni)
- termometer zunanji
- barometer
- higrometer
- dozirna posoda za zdravila
- insulin set za diabetike
- kalkulator (zvočni , žepni, namizni, z braillovim izpisom)
- govoreče ure (ročne, budilke, stenske)
- braillove ure
- ure za slabovidne
- kompas - braillov
- metri
- igle za šivanje
- naprave za vdevanje sukanca
- sponke za nogavice
- gumbi za označevanje barv garderobe
- sponke za označevanje garderobe
- natiči za ključe
- merilec denarja
- denarnice
- prilagojeni gospodinjski aparati
- mape - fascikli za dokumente
- družabne igre: domine, karte, šah, človek ne jezi se za slepe itn.